

El que falta explicar és *tanda* en un estrany significat divergent, que té això en el P. Val. El recollí primer Sanelo (II, 52r1) «*tanda de moltó*: despojo del carnero: el vientre, asadura, cabeza y manos», després Escrig 1851 «despojo y grosura del animal» (Llombart hi afegeix la resta del que diu Sanelo). Segons *AlcM* s'usaria també al Maestr., Gandesa i Rib. d'Ebre. En realitat crec que es tracta d'un homònim si bé també àrab.

De l'arrel *nadas*, deriva *tandis* en la mateixa forma que el nostre ètimon *tanzim* ve de *nazam*; en les formes I, III i V (*tadannas*) aquest verb ja està registrat per l'oriental *Qamús* (c. 1400, Freytag IV, 259), amb els significats de 'injuriar' («maledixit»), 'tirar per terra algú tapant-li la boca perquè no cridi'. També el *tanzim* registrat per *RMa.* amb les definicions «deturpare, inclinare»: és veritat que això ho posa a la pàgina 51a2f en la forma *tadnis*, però Schiaparelli (p. xxvi) va rectificar-ho en *tandis*, amb la bona raó que el que el mateix *RMa.* usa per traduir «inclinare» a la p. 425 és l'arrel *nadas* (en forma II, inf. *tandis*). En realitat sembla que hi hagué verament una confusió en hispanoàrab entre *tadnis* i *tandis* incloent-hi les altres formes de totes dues arrels (segons es veu per les que recull *RMa.* a les pp. 203 i 342.7 i 6f. on la barreja de totes dues amb els dos sentits «inclinare» i «deturpare» és manifesta). De l'arrel *danas* n'hem parlat molt a l'article *DANSA*; i en efecte la forma II de *danas* significa «profanar, traïtar amb irrevèrence les coses sacrées», segons Boqtor, nom d'acció *tadnis*; i Dozy (*Suppl.* I, 464b) en dóna bastants derivats nominal: *danis* «crapuleux, fripon», *danâsa* «profanation, supercherie» etc.

Tenim, doncs, un mot *tandis*, pronunciat en àrab vulgar *tândis*, amb sentits entorn d'«aterrar», 'injuriar', 'deturpar, fer malbé', que fàcilment pogué aplicar-se als «despojós» d'un animal. Els dos mots *tândis* i *tânden* acabaren refonent-se en una sola forma, i això ens acaba de fer comprendre la ràpida generalització de *tande* i *tandes* (sense -n) també en les accs. provinents de *tanzim*.

DERIV.: *Tandada*. *Tandam*. *Tandejar*. +*Tander*, *camí* ~ mall. «aquell pel qual poden passar dos animals de costat (com solen anar els apariatats per llaurar) però no un carro» (*CostManc.* II, p. 78, § 243); m. 'el qui té dret a una tanda de molí': «acte a favor dels *tanders* de la Mola de Alins» a. 1729 (*Capbreu de Castellarnau*, p. 62).⁴ *Tandons* (? , 1404, *DAG.*). *Atandar*; *atandador*.

1 En canvi un doc. ross. de 1309 crec que no té més que l'escàs valor que l'error de l'escriba ve del seu coneixement de l'existència de les *tandes* de reg: «in ajutorium recaturarum ortorum ab *tandarum* et *scurandarum*» (*InvLC*); car es deu haver d'esmenar en *abradendarum* perquè lligui amb el context: es tracta del verb cat. *raure*, que veiem en pres. 6 (= *raen* 'arrasin') en un doc. anàleg de 1389 *ibid.*: «que ls exaucs de l'ort se *rasen* e que la regadora pas prés». — 2 És p. 453, on Schiaparelli va llegir per error *tarda*, però Griffin va comprovar (carta de

1956) que en el ms. es llegeix clarament *tanda*. El significat es comprova per la p. 101 on *dayla* porta l'equivalència «leccio, vicis». L'àrab *dayla* és ben conegut en aquest sentit: Dozy, *Suppl.* I, 476-7 en dóna un ex. en Almakkarí en l'acc. «tour (celui dont c'était le tour)»; i en el *Gloss. Etym.* el documenta en l'acc. «le temps qui s'écoule entre le commencement et la fin de l'arrosage», p. 50. — 3 No és seriosa la que desenterra *AlcM*, *DANDA* participi neutre d'obligació del llatí *dare*, amb la xocant imputació que jo no ho vaig impugnar: no he perdut mai temps a recordar pensades òbviament insostenibles d'un aficionat de 1872, i jo no podia preveure que en el segle XX hi hagués estudiosos tan refractaris a la lingüística que no veiessin que això no podia donar altra cosa que «*dana* ni un significat com aquest. — 4 Potser podria ser això un mot que hom ha llegit *tandera* i *candera*, en un doc. de Vic del S. XIV: «fa lo mas de la Rovira, de cens --- 3 pernes de carn salada a quarrestoltes, a pes de 6 lliures carniceres, e mige *tandera* e un moltó --- una perna, de pes de 6 lliures carniceres, e de miça *candera* de carnsalada» (*BABL* VIII, 381-82). I el fet de parlar de moltó ens fa pensar en la *tanda* del Sanelo. Però més aviat crec que s'hauria de llegir *caudera* tots dos cops, i amb *u*, i que es tractarà de les acostumades calderes de «brou bufat» que tota la gent del Maresme coneixem de quan maten el porc [1916].

Tàndem 'tir de dos cavalls o bicicleta per a dos', de l'angl. *tandem* id., ll. *tandem* 'finalment', pres pels estudiants en el sentit de 'a la llarga' (*at length*) i aplicat per joc de mots al llarg vehicle.

Taneco, V. *tanoca* (*TANY*) *Tanet*, V. *taro*

Tanganada (i a Benasc *tanganaso*), *tanganelles*, *tanganet* 'joc de tella' (Crevillent, *AlcM*; Benasc, Ferraz, 101), *tanganilla*, *tàngano*, V. *TÀNGANO* (*DCEC/DECH*).

Tangència, *tangencial*, *tangent*, V. *tànyer* *Tangí*, V. *teginat* *Tangibilitat*, *tangible*, V. *tànyer* *Tango*, *tangó*, *tanguista*, V. *TANGO* (*DCEC/DECH*) *Tani*, V. *tany* *Tanibant*, V. *talabart* (*TALABARD* I) *Tanimentres*, V. *mentre* *Tanmateix*, V. *tant*

TANNARA, 'monyó'. Mot suspecte; d'existència real incerta. *AlcM* suposa lleugerament que s'usi a Bna. i l'Empordà perquè el troba en Ruyra i en C. Soldevila, però ni Ruyra té res a veure amb l'Emp. (sinó Blanes i Girona) ni CSoldevila fa altra cosa que copiar-lo de Ruyra. Jo no l'he sentit mai, tot i haver-hi estat atent i fins preguntat (d'ençà de 1926 que el vaig anotar en Ruyra), ni a Bna. ni a Girona ni al Maresme ni enlloc. Fabra li va negar l'admissió tot i que feia gran cas de Ruyra, però de vegades li retreia paraules i accs. mal fundades. Jo crec que podem transigir amb *monyó* o si es vol *castanya*, que són reals. Aquest cal témer que és un mot imaginari o corrupció dialectal,